

Raport o stanie zawodu lekarza weterynarii w Polsce.

Realizacja Apelu XI Krajowego Zjazdu Lekarzy Weterynarii z dnia 25 czerwca 2017 r.

1. Lekarze weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu w Polsce

- a) Czynni zawodowo – **12 432** – liczba osób ze zdefiniowanym miejscem zatrudnienia;
- b) Emeryci – **2113**;

Liczba lekarzy z prawem wykonywania zawodu na dzień 5 maja 2021 r. wynosi **20 091**.

Wnioski:

- a) W zestawieniu liczby osób czynnych zawodowo nie uwzględniono lekarzy weterynarii pracujących w instytucjach, nie związanych z realizacją zadań znajdujących się w katalogu aktywności lekarza weterynarii, zgodnie z art. 1 ust.1 i ust.2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych. Z uwagi na dynamiczny rozwój nauki, gospodarki i pojawiające się nowe dyscypliny aktywności zawodowej, w tym związane z holistycznym podejściem do bezpieczeństwa zdrowia publicznego. Należałoby rozszerzyć zakres definicji zawodu lekarza weterynarii przy uwzględnieniu pełnego zakresu aktywności zawartego w m.in. Kodeksach Zwierząt Lądowych oraz Wodnych OIE (Legislacja weterynaryjna -*Article 3.4.2 Veterinary domain means all the activities that are directly or indirectly related to animals, their products and by-products which help to protect, maintain and improve animal health, animal welfare and veterinary public health Objectives of veterinary legislation.*

Veterinary legislation should include a clear statement of scope.

The legislation should as a minimum include relevant guidelines in order to protect:

- i) animal health and food security;*
- ii) food safety;*
- iii) public health (zoonotic diseases) and security (stray animals);*
- iv) animal welfare, as defined by the OIE..*

Dyscypliny objęte wyłączną definicją OIE jako legislacja weterynaryjna implikują wnioskiem, iż zakres wykonywania zawodu lekarza weterynarii jest znacząco szerszy niż wskazany w prawie polskim.

- b) Należy rozważyć wprowadzenie obowiązku weryfikacji przez izby okręgowe, liczby osób wykonujących zawód w zdefiniowanych okresach (np. co kadencję samorządu tj. co 4 lata). Obecna sytuacja prowadzi do wniosku, iż część osób opłacających składkę, *de facto* nie wykonuje zawodu lekarza weterynarii przez okres dłuższy niż pięć lat. Powinno to implikować uruchomienie mechanizmu, o którym mowa w art. 5 ust. 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych.
- c) Należy zdefiniować dyscypliny, w których nauczyciele akademicki, biorący udział w kształceniu lekarza weterynarii, czynnie wykonują zawód.

Edukacja w zawodzie lekarza weterynarii w Polsce.

Aby móc ocenić stan faktyczny i perspektywicznie przewidzieć procesy, jakie w obrębie korporacji mogą zaistnieć w przyszłości, należy przeanalizować dynamikę kształcenia zawodowego na przestrzeni ostatnich lat.

- a) Studia zawodowe

Wydział Medycyny Weterynaryjnej UW-M w Olsztynie

Liczba studentów przyjętych na 1. rok studiów stacjonarnych w roku akademickim:

- 2016/2017 - 227 osób
- 2017/2018 - 256 osób
- 2018/2019 - 238 osób
- 2019/2020 - 241 osób

Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów na wydziale w roku:

- 2016 - 138 osób
- 2017 - 136 osób
- 2018 - 146 osób
- 2019 - 137 osób

Wydział nie prowadzi studiów w formie niestacjonarnej. Wydział posiada zatwierdzenie *European Association of Establishments for Veterinary Education* do maja 2022r. Wydział wymieniony jest w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE

z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Na wydziale wdrożone są Kompetencje dnia pierwszego absolwentów lekarzy weterynarii OIE (*OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality*).

**Instytut Medycyny Weterynaryjnej, Wydział Medycyny Weterynaryjnej SGGW
w Warszawie**

Liczba studentów przyjętych na 1. rok studiów stacjonarnych w roku akademickim:

- 2016/2017 - 147 osób
- 2017/2018 - 150 osób
- 2018/2019 - 152 osoby
- 2019/2020 - 188 osób

Liczba studentów przyjętych na 1. rok studiów niestacjonarnych w roku akademickim:

- 2016/2017 - 58 osób
- 2017/2018 - 54 osoby
- 2018/2019 - 53 osoby
- 2019/2020 - 65 osób

Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów w Warszawie w roku:

- 2016 - 152 osoby
- 2017 - 156 osób
- 2018 - 136 osób
- 2019 - 138 osób

Wydział posiada zatwierdzenie warunkowe *European Association of Establishments for Veterinary Education* do maja 2022r. Wydział wymieniony jest w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Na wydziale wdrożone są Kompetencje dnia pierwszego absolwentów lekarzy weterynarii OIE (*OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality*).

Wydział Medycyny Weterynaryjnej UP w Lublinie

Liczba studentów przyjętych na 1. rok studiów stacjonarnych w roku akademickim:

- 2016/2017 - 99 osób oraz 4 cudzoziemców
- 2017/2018 - 97 osób oraz 1 cudzoziemiec
- 2018/2019 - 117 osób oraz 6 cudzoziemców
- 2019/2020 - 120 osób

Liczba studentów przyjętych na 1. rok studiów niestacjonarnych w roku akademickim:

- 2016/2017 - 78 osób
- 2017/2018 - 77 osób
- 2018/2019 - 90 osób
- 2019/2020 - 90 osób

Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów na Weterynarii w roku:

- 2016 - 161 osób
- 2017 - 181 osób
- 2018 - 154 osoby
- 2019 - 140 osób

Wydział posiadał zatwierdzenie *European Association of Establishments for Veterinary Education* do maja 2021. Obecnie w trakcie weryfikacji Wydział wymieniony jest w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Na wydziale wdrożone są Kompetencje dnia pierwszego absolwentów lekarzy weterynarii OIE (*OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality*)

Wydział Medycyny Weterynaryjnej UP we Wrocławiu

Liczba studentów przyjętych na 1 rok studiów stacjonarnych w roku akademickim (j. polski i j. angielski):

- 2016/2017 - 160 osób w tym 20 cudzoziemców
- 2017/2018 - 175 osób w tym 35 cudzoziemców

- 2018/2019 - 168 osób w tym 29 cudzoziemców
- 2019/2020 - brak danych

Liczba studentów przyjętych na I rok studiów niestacjonarnych (j. polski) w roku akademickim:

- 2016/2017 - 101 osób
- 2017/2018 - 112 osób w tym 1 cudzoziemiec
- 2018/2019 - 106 osób w tym 29 cudzoziemców
- 2019/2020 - brak danych

Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów we Wrocławiu w roku:

- 2016 - 191 osób
- 2017 - 159 osób
- 2018 - 190 osób
- 2019 - 209 osób

Wydział posiada zatwierdzenie *European Association of Establishments for Veterinary Education* do listopada 2025. Wydział wymieniony jest w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Na wydziale formalnie nie są wdrożone Kompetencje dnia pierwszego OIE (*OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality*). Koncepcja kształcenia zgodna z wymogami Dyrektywy 2005/36/WE.

Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UP w Poznaniu

Liczba studentów przyjętych na 1. rok studiów stacjonarnych w roku akademickim:

- 2016/2017 - 64 osoby
- 2017/2018 - 68 osób
- 2018/2019 - 67 osób
- 2019/2020 - brak danych

Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów na wydziale w roku:

- 2016 - 0
- 2017 - 52 osoby

- 2018 - 68 osób
- 2019 - 61 osób

Wydział nie prowadzi studiów w formie niestacjonarnej. Wydział nie posiada zatwierdzenia *European Association of Establishments for Veterinary Education*. Wydział wymieniony jest w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Na wydziale wdrożone są Kompetencje dnia pierwszego absolwentów lekarzy weterynarii OIE (*OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality*)

Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej UJ-UR w Krakowie

Liczba studentów przyjętych na 1. rok studiów stacjonarnych w roku akademickim:

- 2016/2017 - 62 osoby
- 2017/2018 - 64 osoby
- 2018/2019 - 60 osób
- 2019/2020 - brak danych

Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów na wydziale w roku:

- 2016 - 0
- 2017 - 0
- 2018 - 41 osób
- 2019 - 60 osób

Wydział nie prowadzi studiów w formie niestacjonarnej. Wydział nie posiada zatwierdzenia *European Association of Establishments for Veterinary Education*. Wydział wymieniony jest w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. Na wydziale wdrożone są Kompetencje dnia pierwszego absolwentów lekarzy weterynarii OIE (*OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality*)

**Instytut Medycyny Weterynaryjnej Wydziału Nauk Biologicznych
i Weterynaryjnych UMK w Toruniu**

Liczba studentów przyjętych na I rok studiów stacjonarnych w roku akademickim:

- 2018/2019 - 58 osób
- 2019/2020 - 69 osób

Wydział nie prowadzi studiów w formie niestacjonarnej. Wydział nie posiada zatwierdzenia *European Association of Establishments for Veterinary Education*. Wydział nie jest wymieniony jest w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

Wnioski

- a) W celu zapewnienia właściwego przygotowania absolwentów wydziałów medycyny weterynaryjnej do wykonywania zawodu lekarza weterynarii, bezwzględnie należy dążyć do sytuacji, aby wszystkie wydziały uzyskały akredytację *European Association of Establishments for Veterinary Education*.
- b) Celem umożliwienia wykonywania zawodu lekarza weterynarii na terenie całej Unii Europejskiej, wszystkie wydziały winny być wymienione w Załączniku V Dyrektywy 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.
- c) Na wszystkich wydziałach powinny być w pełni zaimplementowane *Kompetencje dnia pierwszego lekarzy weterynarii OIE (OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality)*
- d) Praktyki zawodowe w trakcie studiów powinny w sposób **realny** przygotowywać do wykonywania zawodu lekarza weterynarii w każdym zakresie zgodnie z dokumentem *OIE (OIE recommendations on the Competencies of graduating veterinarians ('Day 1 graduates') to assure National Veterinary Services of quality)*, a w szczególności do badania zwierząt rzeźnych i mięsa.
- e) Studia dzienne, w tym praktyki zawodowe, winny zapewnić zdobycie kwalifikacji, o których mowa w załączniku II rozdział I pkt 3 rozporządzenia (UE) Nr 2019/624 dla ubiegających się o stanowisko urzędowego lekarza weterynarii bezpośrednio po studiach. Cytowany przepis umożliwia poniższe: *Właściwe organy odpuszczają od wymogu zdania przez kandydata testu, jeżeli uznają, że kandydat uzyskał całą wymaganą wiedzę podczas studiów*

wyższych lub poprzez kształcenie ustawiczne zakończone uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych, doświadczenie zawodowe lub uzyskanie innych kwalifikacji. Dzięki zastosowaniu niniejszego przepisu absolwenci nabywają uprawnień bez konieczności odbycia dodatkowego stażu rzeźnianego.

- f) Etyka zawodowa oraz aktualne przepisy dotyczące wykonywania zawodu powinny być wykładane na ostatnim roku studiów.
- g) Specjalizacja. Należy wskazać, iż okres 2 lat pracy w zawodzie lekarza weterynarii po ukończeniu studiów jest w wielu przypadkach okresem zbyt krótkim do osiągnięcia właściwego poziomu wiedzy praktycznej, a co za tym idzie – do rozpoczęcia studiów specjalizacyjnych. Tym bardziej, że do uzyskania prawa wykonywania zawodu nie jest wymagany staż pracy po ukończeniu studiów, natomiast początki pracy młodego lekarza weterynarii nie zawsze oznaczają pracę pod okiem doświadczonego kolegi i faktyczne przełożenie zdobytej wiedzy teoretycznej na prawidłowe wykonywanie zawodu w praktyce.

Progi naboru na szkolenie specjalizacyjne są zbyt niskie, co doprowadziło to do sytuacji, w której wielu lekarzy ukończyło kilka kursów specjalizacyjnych w zupełnie odrębnych od siebie dyscyplinach i mimo posiadania stosownych dokumentów nie są faktycznymi specjalistami w konkretnej dyscyplinie.

Należy rozważyć wprowadzenie jako kryterium naboru, obowiązek uzyskania 200 punktów edukacyjnych w zakresie przyszłej specjalizacji przez lekarza weterynarii ubiegającego się o przyjęcie na szkolenie specjalizacyjne.

Konieczne jest również obligatoryjne ustawiczne kształcenie specjalistów w danej dyscyplinie i uzyskiwanie przez nich punktów edukacyjnych w określonym czasie po uzyskaniu specjalizacji. Należy również rozważyć wprowadzenie kolejnych stopni specjalizacji, które czyniłyby z lekarzy weterynarii wysokiej klasy specjalistów w określonej dyscyplinie.

Artykuł 3 ust.2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii oraz izbach lekarsko-weterynaryjnych w brzmieniu: *Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej i po uzgodnieniu z Krajową Radą Lekarsko-Weterynaryjną określa, w drodze rozporządzenia, tryb i szczegółowe zasady uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii*, w praktyce ma charakter blankietowy i nie jest realizowany, ponieważ zmiany do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 28 listopada 1994 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad uzyskania tytułu specjalisty przez lekarza weterynarii (Dz. U. poz. 667 oraz z 2008 r. poz. 219),

zostały wprowadzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w roku 2020 (Dz.U. z 2020 poz.1711) oraz w roku 2021(Dz.U. z 2021 poz.1200) pomimo sprzeciwu Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej. Powyższe może być traktowane jako przekroczenie uprawnień Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, nadanych mocą przedmiotowej delegacji ustawowej. Powyższa sytuacja uniemożliwia spełnienie wymogu art. 3.4.6 Kodeksu zwierząt lądowych OIE z 2021r. (por. lit.k wniosków dla niniejszego działu)

- h) Ustawiczne kształcenie – obecny system jest nieadekwatny do chociażby liczby specjalistów, należy go usprawnić, należy wprowadzić obligatoryjność kształcenia ustawicznego, jako wymóg systemowy zgodny z dyrektywą 2005/36/WE oraz rekomendacjami OIE.
- i) Obecnie lekarze weterynarii uzyskują doktoraty w dziedzinie rolnictwo – co jest nieadekwatne do faktycznych kwalifikacji. Medycyna weterynaryjna jest bezsprzecznie dziedziną medyczną, znacznie wykraczającą poza obszar nauk rolniczych. W związku z tym, tytuły winny być przyznawane w dziedzinie nauk weterynaryjnych. Pośrednim dowodem na powyższą tezę jest fakt, iż w art. 454 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, kompetencje nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelniach prowadzących działalność w zakresie nauk medycznych uczestniczących w sprawowaniu opieki zdrowotnej przez wykonywanie zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w jednostce organizacyjnej udostępnionej uczelni przez podmiot prowadzący działalność leczniczą na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, są zrównane z kompetencjami nauczycieli akademickich uczelni prowadzącej działalność w zakresie nauk weterynaryjnych.
- j) Nie wszyscy absolwenci podejmują pracę w zawodzie lekarza weterynarii, należałoby porównać dane statystyczne liczby osób kończących studia, do liczby nadawanych praw wykonywania zawodu w danym roku. Należy rozważyć, czy uczelnie zaspokajają zapotrzebowanie na rynku pracy, a tym samym zasadnym jest doinwestowanie obecnie istniejących uczelni a nie powoływanie nowych.
- k) **Realizacja zadania nałożonego na samorząd zawodowy mocą art. 3.2.12.pkt 1 lit. f Kodeksu zwierząt lądowych OIE ver.2020-administrowanie programami szkoleniowymi i ustawicznym doskonaleniem zawodowym lekarzy - nie jest wdrażana w praktyce ze względu na brak legitymacji czynnej w przepisach prawa krajowego**

umożliwiającej powyższe. Z powyższej normy wynika nałożony na samorząd zawodowy obowiązek czynnego uczestnictwa o charakterze ciągłym (administrowania) programami szkoleniowymi w odniesieniu do studiów dziennych jak i specjalizacji. Powyższa teza znajduje potwierdzenie w art. 3.4.6 Kodeksu zwierząt lądowych OIE z 2021r. w ust. 21 lit.y tiret iii działu *Legislacja weterynaryjna*, gdzie wskazanym jest, iż należy upoważnić w przepisach prawa krajowego samorząd weterynaryjny do ustanawiania zasad lub regulowania spraw z zakresu określania minimalnych początkowych i ustawicznych wymagań edukacyjnych oraz kompetencji dla różnych specjalistów (*minimum initial and continuous educational requirements and competencies for the various professional (e.g. specialisations)*). Obecnie samorząd zawodowy nie ma żadnego, zapewnionego w obecnie obowiązujących przepisach prawa wpływu na program i sprawy kształcenia podstawowego jak i podyplomowego lekarzy weterynarii.

3. Zakłady lecznicze dla zwierząt w Polsce

Liczba zakładów leczniczych w kraju w podziale na :

- a) gabinety - **6743**
- b) przychodnie - **2336**
- c) lecznice - **264**
- d) kliniki - **106**
- e) laboratoria weterynaryjne - **78**

Wnioski:

- a) Przepisy ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt oraz aktów wykonawczych do ustawy są na obecną chwilę archaiczne i należy je poddać pilnej nowelizacji, przy uwzględnieniu postępu nauki i stosowanych technologii i technik w lecznictwie zwierząt.
- b) należy do ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt wprowadzić legitymację dla Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej lub Krajowego Zjazdu Lekarzy Weterynarii do określenia minimalnych standardów świadczenia usług weterynaryjnych.

- c) należy do ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt, wprowadzić legitymację dla Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej lub Krajowego Zjazdu Lekarzy Weterynarii do określenia sugerowanych/minimalnych cen usług weterynaryjnych, uwzględniających minimalne wymagania określone w standardzie procedury, czas pracy lekarza weterynarii, złożoność usługi, średni koszt materiałów medycznych, użytych produktów leczniczych, amortyzację środków trwałych, konieczność zapewnienia dobrostanu zwierząt podczas zabiegu, inflację etc.
- d) Z danych statystycznych wynika, iż w Polsce zakłady lecznicze dla zwierząt są rozproszone, tylko 370 z nich zobowiązanych jest do zapewnienia całodobowej obserwacji i leczenia zwierząt, co może się okazać liczbą niewystarczającą w stosunku do potrzeb społecznych.
- e) Cyklicznie np. w okresach 4-5 letnich należy sprawdzać spełnienie wymagań przez zakłady lecznicze oraz kwalifikacje kierowników zakładów leczniczych dla zwierząt. Należy rozważyć wprowadzenie minimalnego kryterium stażu pracy dla kierownika gabinetu weterynaryjnego, ponieważ obecnie brak jest określonych jakichkolwiek kwalifikacji oprócz prawa wykonywania zawodu.
- f) należy do ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt, wprowadzić zapis gwarantujący, iż właścicielami praktyki weterynaryjnej będą w co najmniej 51% lekarze weterynarii.
- g) Należy w trybie pilnym dostosować przepisy prawa dotyczące wymagań dla weterynaryjnych laboratoriów diagnostycznych do wymagań technicznych zawartych w normie ISO /IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.
- h) Należy doprecyzować kompetencje samorządu lekarsko-weterynaryjnego w zakresie współpracy w procesie zatwierdzania przez GLW i sprawowania nadzoru nad działalnością weterynaryjnych laboratoriów diagnostycznych.

4. Struktura podmiotów nadzorowanych przez IW (wyjątki).

- a) Rzeźnie – kopytne/ drób (zatwierdzone):
- 2017 - 706/176
  - 2018 - 688/176
  - 2019 - 654/177
  - 2020 - 620/167
- b) Przetwórstwo mięsa zwierząt kopytnych /drobiu (zatwierdzone):
- 2017 - 843/388

- 2018 - 822/408
- 2019 - 852/435
- 2020 - 899 łącznie

c) Przetwórstwo mleka (zatwierdzone):

- 2017 - 292
- 2018 - 285
- 2019 - 289
- 2020 - 300

d) Zakłady rybne (zatwierdzone):

- 2017 - 277
- 2018 - 268
- 2019 - 268
- 2020 - 248

e) Gospodarstwa utrzymujące zwierzęta, w celu umieszczenia tych zwierząt na rynku lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt
trzoda/drób:

- 2017 - 267638/10495
- 2018 - 203 647/9163
- 2019 - 156907/9338
- 2020 - 117881/9077

f) ubój trzody chlewnej - badanie przedubojowe:

- 2017 - 22 291 542
- 2018 - 22 731 057
- 2019 - 21 516 754
- 2020 - 21 033 684

g) ubój drobiu - badanie przedubojowe:

- 2017 - 1 224 149 568
- 2018 - 1 316 079 685
- 2019 - 1 409 025 870
- 2020 - 1 444 380 780

Wnioski:

- a) z wyłączeniem przetwórstwa mleka w badanym okresie liczba zakładów przetwórczych systematycznie zmniejsza się, choć w niewielkim stopniu;

- b) liczba ubijanych świń w badanym okresie zmniejszyła się, na co niewątpliwie miała wpływ epizootia ASF;
- c) liczba ubijanego drobiu w badanym okresie wzrosła o ponad 200 mln szt. rocznie, co winno implikować zwiększeniem nakładów finansowych na rzecz kontroli urzędowych.

5. Zatrudnienie w IW- Organizacja Inspekcji Weterynaryjnej i stan kadr - zatrudnienie lekarzy weterynarii

Główny Inspektorat Weterynarii:

2017 - 51 lekarzy weterynarii zatrudnionych w GIW,
2018 - 50 lekarzy weterynarii zatrudnionych w GIW,
2019 - 51 lekarzy weterynarii zatrudnionych w GIW,
2020 - 50 lekarzy weterynarii zatrudnionych w GIW;

Wojewódzkie inspektoraty weterynarii:

2017 - 390 lekarzy weterynarii,
2018 - 377 lekarzy weterynarii,
2019 - 356 lekarzy weterynarii,
2020 - 301 lekarzy weterynarii;

W tym w ZHW:

2017 - 104 lekarzy weterynarii,
2018 - 92 lekarzy weterynarii,
2019 - 85 lekarzy weterynarii,
2020 - 82 lekarzy weterynarii,

Powiatowe inspektoraty weterynarii:

2017 - 1552 lekarzy weterynarii,
2018 - 1548 lekarzy weterynarii,
2019 - 1552 lekarzy weterynarii,
2020 - 1432 lekarzy weterynarii,

Graniczne inspektoraty weterynarii:

2017 - 76 lekarzy weterynarii,
2018 - 73 lekarzy weterynarii,
2019 - 72 lekarzy weterynarii,
2020 - 76 lekarzy weterynarii,

6. Organizacja Inspekcji Weterynaryjnej i stan kadr – wyznaczenie w zakresach

- a) szczepienia ochronne lub badania rozpoznawcze
- b) sprawowanie nadzoru nad miejscami gromadzenia zwierząt, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami oraz wystawami, pokazami lub konkursami zwierząt
- c) badanie zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawianie świadectw zdrowia
- d) sprawowanie nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badania przed- i poubojowego, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju
- e) badanie mięsa zwierząt łownych
- f) sprawowanie nadzoru nad rozbiorem, przetwórstwem lub przechowywaniem mięsa i wystawiania wymaganych świadectw zdrowia
- g) sprawowanie nadzoru nad punktami odbioru mleka, jego przetwórstwem oraz przechowywaniem produktów mleczarskich
- h) sprawowania nadzoru nad wyładowywaniem ze statków rybackich i statków przetwórnictwa produktów rybołówstwa, nad obróbką, przetwórstwem i przechowywaniem tych produktów oraz ślimaków i żab
- i) sprawowania nadzoru nad przetwórstwem i przechowywaniem jaj konsumpcyjnych i produktów jajecznych
- j) pobieranie próbek do badań
- k) sprawowanie nadzoru nad sprzedażą bezpośrednią
- l) badanie laboratoryjne mięsa na obecność włośni
- m) prowadzenie kontroli urzędowych w ramach zwalczania chorób zakaźnych zwierząt

Łączna liczba wyznaczonych lekarzy weterynarii/wyznaczonych do badania przed i poubojowego zwierząt rzeźnych:

2017 - **5775/3279 lekarzy weterynarii**

2018 - **5867/3318 lekarzy weterynarii**

2019 - **6170/3256 lekarzy weterynarii**

2020 - **6015/3162 lekarzy weterynarii**

W tym pracujących w IW ogółem/wyznaczonych do badania przed i poubojowego zwierząt rzeźnych:

2017 - 0

2018 - **243/95**

2019 - **203/67**

2020 - **163/40**

7. Zagadnienia związane z działalnością Inspekcji Weterynaryjnej oraz realizacją urzędowych kontroli w zakresie bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego i zdrowia zwierząt.

a) Pilne wprowadzenie zmian w prawie polskim, które umożliwia transpozycję Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowie zwierząt”), które należy stosować od 21 kwietnia 2021 r.

b) Pilne wprowadzenie zmian w prawie polskim, które umożliwia transpozycję Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych i uchylające dyrektywę 2001/82/WE, które należy stosować od 27 stycznia 2022 r.

c) Aktualizacja instrukcji i wytycznych Głównego Lekarza Weterynarii z zakresu zdrowia zwierząt wydanych w oparciu o nieaktualne podstawy prawne, tak aby uwzględniały aktualne brzmienie rozporządzeń i aktów wykonawczych prawa UE.

d) Brak zmian przepisów prawa polskiego polegających na transpozycji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające i uchylające inne rozporządzenia UE.

e) Zmiana art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Zmiana art. 16 winna poszerzyć katalog podmiotów, na rzecz których można scedować wykonywanie czynności urzędowych w imieniu powiatowego lekarza weterynarii. Powyższe pozwoli uniknąć problemów osób fizycznych wyznaczonych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii do wykonywania określonych zadań, związanych z posiadaniem tytułu do ubezpieczeń społecznych.

Nowelizacja tego przepisu dałaby powiatowemu lekarzowi weterynarii większą możliwość wyboru lekarza weterynarii, któremu powierzy wykonanie zadań, których nie może wykonać z przyczyn finansowych lub organizacyjnych, gdyż lekarze weterynarii prowadzą swoją działalność w różnej formie organizacyjnej, a rzadko prowadzą swoją działalność poza powszechnie obowiązującymi formami prowadzenia działalności gospodarczej w naszym kraju.

Ponadto nowelizacja tego przepisu uchroni powiatowe inspektoraty weterynarii od ponoszenia dodatkowych kosztów, które w przyszłości może wygenerować zapowiadana nowelizacja ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zakresie odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne od wszystkich umów cywilnoprawnych zawieranych przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii tylko z osobami fizycznymi. Obecnie Powiatowe Inspektoraty Weterynarii w swoich budżetach nie posiadają na ten cel środków finansowych i budżet państwa musiałby przeznaczyć na ten cel duże środki finansowe.

f) Stworzyć system szkolenia pracowników Inspekcji Weterynaryjnej ze szczególnym uwzględnieniem zasad stosowania prawa. Dla osób aspirujących do funkcji organu, wzorem *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1939 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie praktycznym kandydatów na stanowiska kategorii I w państwowej służbie weterynaryjnej*, winna zostać przywrócona instytucja egzaminu praktycznego z zagadnień dotyczących medycyny weterynaryjnej, ale również związanych z prawem pracy, finansami publicznymi, zarządzaniem nieruchomościami i ruchomościami będącymi własnością skarbu państwa etc. Obecnie możliwe jest, aby osobom bez właściwego przygotowania powierzyć kierowanie zespołem pracowników jednostki administracji publicznej, oraz gospodarowanie nieruchomościami skarbu państwa o znacznej wartości. Zdanie egzaminu państwowego w powyższym zakresie da gwarancję należytego sprawowania powierzonej funkcji organu.

g) Stworzyć transparentny system ścieżki kariery i awansu w IW powiązany z atrakcyjnym wynagrodzeniem. Pracownik podejmujący pracę w IW powinien wiedzieć, po ilu latach pracy, po uzyskaniu jakich kwalifikacji dodatkowych będzie mógł awansować, ze wskazaniem jakie wynagrodzenie przysługuje mu na jakim stanowisku pracy. Nabywanie nowych kwalifikacji, w tym tytułu specjalisty byłoby premiowane.

h) Należy rozważyć możliwość wprowadzenia płatnych nadgodzin w IW oraz wynagrodzenia za pracę w godzinach nocnych.

Ustalenie czasu pracy pracowników Inspekcji Weterynaryjnej, który będzie realizował oczekiwania podmiotów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną i pozwalał objąć nadzorem podmioty w czasie ich pełnego funkcjonowania.

Czas pracy członków korpusu służby cywilnej zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej nie może przekraczać ośmiu godzin na dobę i średnio 40 godzin tygodniowo. Można w uzasadnionych przypadkach ze względu na rodzaj pracy i jej organizację wydłużyć czas pracy do 12 godzin, ale jednak tylko tak aby nie przekraczać wyżej opisanej zasady, że czas pracy członka korpusu służby cywilnej nie może przekraczać średnio 40 godzin na tydzień i to w przyjętym okresie rozliczeniowym, który nie może być dłuższy niż 12 tygodni.

Pracownikowi służby cywilnej przysługuje za pracę wykonaną na polecenie przełożonego w godzinach nadliczbowych tylko i wyłącznie czas wolny w tym samym wymiarze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2011r.).

Bardzo często pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej muszą jednak wykonywać i wykonują swoje obowiązki po południu czy w nocy. Wymagania podmiotów nadzorowanych przez inspekcję weterynaryjną sprawiają, że mało kiedy da się ten czas zaplanować zgodnie z kodeksem pracy i z wymogami ustawy o służbie cywilnej, bo jest to albo nagła interwencja, nie planowane przez przedsiębiorcę wcześnie wystawienie świadectwa zdrowia lub inne zdarzenie losowe, najczęściej drogowe z udziałem zwierząt.

Należy zastanowić się poważnie, czy jest możliwe rozwiązanie tego problemu w ramach korpusu służby cywilnej, która narzuca wiele ograniczeń związanych z czasem pracy, które ograniczają mobilność inspekcji, która jest bardzo skromna jeśli idzie o wielkość personelu w stosunku do ilości zadań, które ta inspekcja wykonuje.

Takie usytuowanie formalnoprawne pracowników Inspekcji Weterynaryjnej jeśli idzie o czas pracy jest dodatkowym argumentem za utrzymaniem instytucji wyznaczeń przez Powiatowego Lekarza Weterynarii osób nie będących pracownikami Inspekcji. Instytucja wyznaczeń wpływa bardzo korzystnie na mobilność organizacyjną inspekcji i jej dostępność dla nadzorowanych przez nią podmiotów.

i) Nieadekwatna, zbyt mała liczba etatów merytorycznych w stosunku do liczby wykonywanych zadań. Katalog zadań IW sukcesywnie rośnie, co nie jest związane w stopniu proporcjonalnym ze zwiększaniem nakładów na rzecz funduszu płac i jego waloryzacją.

j) Niedofinansowanie wydatków na rzecz odpraw emerytalnych oraz nagród jubileuszowych. W wielu inspektoratach środki przyznawane na rzecz odpraw emerytalnych oraz nagród jubileuszowych w skali roku są niewystarczające, co powoduje, iż powyższe zobowiązania są w części finansowane z bieżących środków przeznaczonych na rzecz funduszu płac.

k) Źle skalkulowane wynagrodzenie za czynności wykonywane w ramach wyznaczeń (np. pobieraniem próbek do badań monitoringowych od zwierząt) skutkuje sukcesywnym odpływem osób chętnych do wykonywania czynności urzędowych. Gros realizujących powyższe czynności urzędowe, to osoby w wieku emerytalnym lub przedemerytalnym, co implikuje wnioskiem, iż za kilka lat w tym obszarze może dojść do braków kadrowych, które mogą załamać realizację m.in. badań monitoringowych w kierunku chorób zakaźnych zwierząt. Skutkiem powyższego będą zawieszony statusy zdrowotne stad zwierząt, co uniemożliwi wprowadzanie zwierząt lub produktów pochodzących od zwierząt na rynek. Jedynym rozwiązaniem jest ustanowienie atrakcyjnych stawek wynagrodzeń.

l) Wycena wartości oraz fizyczna wypłata odszkodowań za zwierzęta padłe, zabite lub poddane ubojowi oraz towary zniszczone z nakazu urzędowego lekarza weterynarii, w wyniku stwierdzenia chorób zakaźnych zwierząt, powinny być zadaniem agencji płatniczej (np. ARiMR), zaś zadaniem IW winno być wyłącznie zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt. Lekarze weterynarii nie są merytorycznie przygotowani do wyceny zwierząt i produktów rolnych, zaś środki finansowe transferowane do rolników przez budżet IW stwarzają złudne wrażenie wyższego niż faktycznie finansowania Inspekcji Weterynaryjnej.

m) Na etapie sporządzania oficjalnych tłumaczeń aktów prawa wspólnotowego niezbędną wydaje się być konieczność konsultacji merytorycznych z zakresu specjalistycznego słownictwa weterynaryjnego, celem eliminacji z obiegu prawnego lapsusów językowych (np. *transmissible diseases* przetłumaczone jako choroby przenośne, a nie choroby zakaźne)

8. Samorząd a realizacja zadań publicznych

Państwo ma niezbywalny obowiązek finansowania ze środków publicznych wszystkich zadań publicznych. Od tego obowiązku nie może zwolnić się, umożliwiając samorządom zawodów zaufania publicznego kształtowanie i pobieranie składek członkowskich związanych z przymusową przynależnością do samorządu. Mechanizm finansowania zadań publicznych ze składek członkowskich stanowi de facto formę ukrytego opodatkowania istniejącą z pominięciem konstytucyjnych

gwarancji prawa daninowego. Prowadzi także do naruszenia konstytucyjnej gwarancji sprawności i rzetelności działania wszystkich instytucji publicznych, ponieważ przerzuca w istocie na podmioty prywatne decyzję o przeznaczeniu lub nieprzeznaczeniu określonych środków finansowych na realizację powierzonych im zadań publicznych. Zgodnie z ideą racjonalnego prawodawcy wydawanie decyzji administracyjnych czy nadzór nad należytym wykonywaniem zawodów zaufania publicznego nie powinny być uzależnione od uchwał samorządowych ustalających wysokość składek członkowskich¹. Naruszenie obowiązujących reguł finansowania zadań publicznych ze środków publicznych widoczne jest zwłaszcza na przykładzie samorządu lekarzy weterynarii, który od lat pomijany jest w ustawach budżetowych, mimo że jednym z ustawowo określonych źródeł finansowania zadań tego samorządu są **dotacje** (art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii (...)). Powyższe prowadzi do wniosku, iż nie ma przeszkód natury prawnej, aby do realizacji zadań publicznych, wzorem innych samorządów zawodów zaufania publicznego, izba lekarsko-weterynaryjna otrzymywała dotacje ze skarbu państwa. Brak również przepisów prawa umożliwiających odliczenie obowiązkowych składek członkowskich na rzecz izby weterynaryjnej od podatku osób zatrudnionych w Inspekcji Weterynaryjnej.

9. Ustanowienie obowiązku powszechnego ubezpieczenia zwierząt od kosztów leczenia.

Zapewnienie dobrostanu zwierząt nie może być warunkowane sytuacją ekonomiczną posiadacza zwierząt. Z tych powodów w krajach wysokorozwiniętych wprowadzono obowiązek powszechnego ubezpieczenia zwierząt od kosztów leczenia. Tożsamy obowiązek winien być wprowadzony w Polsce, co w sposób znaczący ułatwi udzielenie pomocy weterynaryjnej w trudnych sytuacjach.

10. Bioasekuracja

Biorąc pod uwagę zróżnicowaną sytuację ekonomiczną posiadaczy zwierząt, należy rozważyć powszechne dofinansowanie ze strony państwa stosowania nowoczesnych metod bioasekuracji oraz monitorowania jej poprawności i skuteczności wdrożenia przez lekarzy weterynarii na podstawie art. 25 rozporządzenia (UE) 2016/429.

---

¹ dr hab, prof. UWr. Bogusław Sołtys- Finansowanie zadań publicznych samorządów zaufania publicznego — realizacja założenia racjonalnego prawodawcy czy utrzymywanie stanu bezprawności? Założenie racjonalnego prawodawcy w polskim porządku prawnym- 2020.

Dobrostan zwierząt.

Dobrostan zwierząt jest funkcją zdrowia zwierząt, wobec powyższego jedynym zawodem legitymowanym do przeprowadzenia kontroli w tym zakresie jest lekarz weterynarii. Kluczowym elementem jest ocena stanu zdrowia zwierząt.